

Minnesanteckningar från möte om vattenråd för Gullmarn/Örekilsälven

Datum: 2006-05-08

Medverkande: Martin Gustafsson (Dals-Ed kn), Jenny Andersson (Lysekil kn), Göran Lindqvist (Arctic Paper), Ulf Johannesson (Arctic Paper), Johan Hagström (Skogsstyrelsen), Håkan Lagesson (Lst, vatten), Hans Oscarsson (Lst, vatten), Sofia Olsson (Uddevalla kn), Jan Sandell (Färgelanda kn), Fredrik Fredrikson (Lst, lantbruk), Christer Jansson (LRF) och Malin Kolviken (Munkedal kn)

Inledning/Presentation

Sofia hälsar oss välkomna till Uddevalla.

Jan Sandell håller en kort inledning och vi presenterar oss kring bordet.

Dagordning, ordförande, sekreterare

Dagordningen godkänns. Jan Sandell väljs till ordförande och Malin Kolviken väljs till sekreterare.

Mötets syfte

Dagens möte är föranlett av att det på Gullmarn/NOLIMP-seminariet i Uddevalla den 2 februari i år diskuterades bildandet av ett Vattenråd för Gullmarns avrinningsområde, eftersom det finns behov av ett permanent forum nu när NOLIMP-projektet avslutas.

Det överenskomms därför att en förberedande grupp utformar ett förslag till bildande av ett vattenråd för Gullmarns huvudavrinningsområde. Förslaget går sedan ut till berörda parter för ställningstagande, tex respektive kommuns politiker.

Kort historik- Gullmarns ARO

Gullmarnplanen (1984) var ett tidigt försök att integrera mark och vattenfrågor i vårt AVRO. Det har funnits en uppdelning av fjord- och inlandsvatten tidigare, Gullmarn har haft ett separat förvaltningsråd men det är enligt Hans inaktivt f.n. Inlandskommunerna har jobbat med projekt såsom tex ett LIP-våtmarks- och skyddszoonsprojekt (1997-2002).

Fiskevårdsplaner har tagits fram både för Örekilsälven och Valboån.

Utsläppsmängder från industrier och reningsverk har reducerats. Kommunerna har i området jobbat mycket med enskilda avlopp.

En metodstudie Gullmarn togs fram 1999 av Länsstyrelsen och kommunerna och var en tidig studie över hur vattenfrågorna skulle kunna hanteras enligt vattendirektivet.

NOLIMP-projektet (2003-2006) har gett oss mycket ny och värdefull kunskap kring situationen i Gullmarns ARO. Gullmarn och Örekilsälven är skyddade

som Natura 2000 och reservat håller på att arbetas fram kring Örekilsälven/Munkedalsälven.
Mycket rådgivning försiggår inom jord- och skogsbruket.

Vattenmyndighetens arbete med vattendirektivet

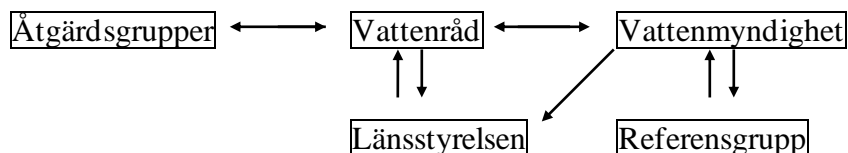
Hans berättar om vattenmyndighetens arbete utifrån vattendirektivet. Vattendirektivet är ett prioriterat direktiv och arbete, och dessa frågor skall nu drivas systematiskt. Flera områden i Europa har stora problem med vattenkvalitén. Ett viktigt mål i direktivet är att det inte skall ske någon försämring i vattenkvalitén. Definition av god vattenkvalitet är inte klar men kommer. Målet är vidare att alla vattenförekomster skall ha uppnått god status vilket skall vara uppnått 2015.

Två utredningar har utrett vilka åtgärder som kommer att behövas: dels miljöbalksutredningen, dels Lena Guipperts utredning om åtgärder och miljökvalitetsnormer.

Vattendirektivet anger att det är mycket viktigt att samverka i arbetet. Det formella samrådsförfarandet krävs också, men direktivets samverkan och aktiv medverkan är ett vidare begrepp. Länsstyrelsens mening är att alla aktörer skall samverka på ett tidigt stadium i processen ex. via ett s.k. vattenråd. Ett sådant vattenråd skall också fungera som en legitim samtalspartner för länsstyrelsen och vattenmyndigheten.

Åtgärder kommer att krävas och dessa åtgärder kommer att kosta pengar, det är därför viktigt att de som kommer att stå för åtgärderna finns med i rådet. En särskild utredning har tillsatts om finansiering av åtgärder.

Modell från Ist:

Ett vattenråd bör, tillsammans med vattenmyndigheten, ta fram underlagsmaterial till vattenmyndigheten som sedan kommer att fatta beslut. Länsstyrelsens beredningssekretariat har vissa resurser för att göra sammanställningar.

För Gullmarn finns bedömningar framme för delavrinningsområden och dessa behöver nu diskuteras igenom och man behöver resonera kring målen för avrinningsområdet. Därefter ska förslag på åtgärder och ett åtgärdsprogram tas fram. Det kommer att ha stor betydelse vad man på lokal nivå, via vattenrådet, tar fram för förslag och underlag till vattenmyndigheten. Det är också viktigt att arbetet nu tar fart eftersom åtgärdsplanerna bör vara klara 2008 för att hinna det formella samrådet med utställning innan beslut 2009.

Varför skall man då vara med i ett vattenråd? Arbetet har redan startat! Aktörerna behöver vara med för att kunna påverka vattenkvalitetsmålen och förslagen till åtgärder. Kommunerna får genom arbetet ett mycket bra underlagsmaterial att använda i sin planering.

I flera avrinningsområden har diskussionerna om vattenråd kommit längre. Det finns exempelvis vattenvårdsförbund som ombildas till vattenråd. Förslag finns

framme ex. i Viskans AVRO där vattenrådet kommer att bestå av kommuner, markägare (utses genom LRF), företag med recipientkontroll och länsstyrelsen, samt ett antal observatörer (FVOF, SNF, kommuntjänstemän m.fl.).

På länsstyrelsen finns nu två personer projektanställda för att hjälpa till i arbetet med statusklassning, närsaltmodell m.m. Det är Håkan Lagesson och Lena Enebjörk.

Länsstyrelsens vattenmyndighet kommer även att arbeta med större övergripande frågor ex. arbeta för att lagstiftning ses över om det behövs, samt med regionala samråd.

Status och karaktärisering av vattenförekomsterna

Håkan berättar om arbetet med statusklassning av vårt avrinningsområde. Länsstyrelsen har gjort en karaktärisering av alla vattenförekomster utifrån befintliga provtagningsresultat. Klassningen är sedan bearbetad för respektive delavrinningsområde för att få det hela tydligare. Vissa av delområdena saknar provtagningspunkter och dessa har då istället klassats utifrån beräkningar i modelleringsprogrammet Watshman.

Länsstyrelsen kommer att kolla över de områden där det saknas data och eventuellt utföra kompletterande provtagningar (bl.a. bottenfauna). Gullmarn har enligt bedömningen måttlig status och stora delar av Örekilsälven och nedre delarna av Valboån har otillfredsställande status.

Statusklassningen är nu baserad på Naturvårdsverkets gamla bedömningsgrunder. Nya bedömningsgrunder har kommit och klassningen kommer därför att ses över. Definitiv klassning blir klar till sommaren. Mycket av det som kommer in i Gullmaren kommer in från havet. Det är medräknat i modellen. Örekilsälvens vatten går dock ut som ytvatten och det är i detta skikt som det mesta av produktionen sker.

Viktiga inledande frågor att ta ställning till

Geografisk avgränsning

Bör hela Gullmarns avro ingå i vattenrådet? Två alternativ finns.

Antingen ingår hela avrinningsområdet inklusive Gullmarn eller så tas hela avro't med men själva Gullmarsfjorden lämnas till övriga kustområdet som troligen tas omhand av Bohuskustens vattenvårdsförbund. En diskussion med Bohuskustens vvf behövs för att reda ut t ex. vem som ska stå för vattenprovtagningen. I alt 2 kan en representant från Bohuskustens vvf vara bra att ha med i vattenrådet.

Samverkan behövs hursomhelst även när det gäller åtgärder eftersom det finns åtgärder som kan göras i fjorden för att förbättra vattenkvaliteten, t ex musselodlingar.

Recipientkontroll

Idag finns ingen fast organisation för recipientkontrollen i avrinningsområdet. Det finns fem olika program bara i delen Örekilsälven och beslut om dessa togs för länge sedan. Programmen är idag reviderade utan formella beslut och sammanställningar görs gemensamt.

Det är inte helt klarlagt vem som betalar för vad o.s.v.

Dessutom finns ett program för mindre bäckar till västerhavet samt ett program för fjorden.

Recipientkontrollen behöver samordnas och diskuteras igenom. Vem är huvudman, vem är utförare och vem betalar? En permanent arbetsgrupp behövs för detta.

Organisation

Diskuterades om hur organisationen skulle kunna se ut.

En viktig utgångspunkt är att ett vattenråd ska ha möjlighet att arbeta brett med att skapa engagemang och dialog med många olika aktörer i området.

Arbetet kräver en mycket bred förankring och aktiv medverkan, vilket inte uppnås med endast formella samråd.

Sammansättningen av ett vattenråd behöver diskuteras. Den bör vara bred med representanter från myndigheter till intresseorganisationer. Det är dock viktigt att fundera över vilket ansvar de olika ingående parterna har.

Det krävs någon form av kanslifunktion som handhar formalia och samordnar olika aktiviteter och kontakter med andra. En form av sambandscentral.

Kommuner, myndigheter och kanske vissa andra aktörer binds av kontrollprogram och kommande åtgärdsplaner, vi behöver därför fundera på om en uppdelning av vattenrådet behövs i "beslutande" och övriga. Kommunerna har en tydlig uppdelning i tjänstemän och politiker där det är politiker som fattar beslut. Behöver vattenrådet ha en (politisk) styrgrupp, eller kan den nivån tillgodoses genom de formella samråden?

Det konkreta arbetet bedrivs lämpligen i olika arbetsgrupper (tex recipientkontroll, avlopp, jordbruk, skogsbruk, fiskevård, fysisk planering, och information). Arbetsgrupperna kan arbeta sektorsvis och/eller geografiskt, beroende på vad som är lämpligast.

Lokalt engagemang är viktigt. Om man visar kartmaterial med statusklassning i delavrinningsområden skapas ett engagemang lokalt i just detta område.

Vattenrådet behöver troligen ibland också ordna allmänna möten för en stor grupp inbjudna (alltså en form av referensgrupp). Det finns ett stort antal intresseorganisationer och om alla skulle ha en representant i vattenrådet blir det svårt att hantera i en grupp som skall utföra praktiskt arbete.

Vidare behöver vattenrådet få in kunskaper från många olika håll, experter och andra.

Exempel på litteratur

Det finns en del intressant litteratur om hur man skapar lokalt engagemang och intresse. På www.stockholmvatten.se finns en skrift som heter Guide to local water-related cooperation.

På www.vattenportalen.se/vattenbibliotek/CIS finns bl.a. ett EU-dokument som heter Handledning gällande allmänhetens deltagande i förhållande till ramdirektivet för vatten.

Nästa möte

En förberedande grupp utsågs - Christer Jansson, Ulf Johannesson, Jan Sandell och Malin Kolviken - som skriver ihop ett förslag till organisation för ett vattenråd, för diskussion på nästa möte med hela gruppen.

Nästa möte med hela gruppen:
30 augusti, klockan 09.00 i Uddevalla.

/Malin Kolviken

Bifogas:

*Karakterisering ytvatten – Erfarenheter från Gullmarns tillrinningsområde (pdf-fil)

*Hans O's bilder om samverkan (powerPoint-fil)

Vattenråd-Gullmarens ARO

Minnesanteckningar från möte 2006-08-30

Närvarande:

Jenny Andersson, Lysekils kommun
Jan Sandell, Färgelanda kommun
Ulf Johannesson, Arctic paper
Göran Sandquist, Uddevalla kommun
Mikael Reinhardt, Uddevalla kommun
Sofia Olsson, Uddevalla kommun
Malin Kolviken, Munkedals kommun

Mötet kom överrens om att gå igenom den skrivelse som ligger som förslag, stycke för stycke.

Geografisk avgränsning; inga synpunkter, avgränsningen bra.

Vattenrådets uppgifter; Eftersom vi fortfarande inte vet mer om uppgifterna får den lite luddiga formuleringen vara kvar.

Vattenrådets organisation; I listan över dem som ingår bör vattenmyndigheten finnas med, senare får man ta ställning till vilken roll myndigheten får i rådet. Länsstyrelsen bör stå som enbart länsstyrelsen, inte utpekad enhet. Detta får länsstyrelsen själva ta ställning till, kan vara vattenvårdsenheten, miljöskydds-enheten eller lantbruksenheten.

En ide finns om att försöka få till en projektanställd ”resursperson” som kan arbeta i hela ARO med att åka runt på lokal nivå, inventera hur det ser ut idag, prata med människor om hur det har sett ut tidigare, vilka problem som finns, varför dom uppstått och vad man kan göra åt dom. En människa som skapar engagemang lokalt och inte kommer från en myndighet. Skulle vara mycket värdefullt för att få den lokala förankringen och göra människor intresserade av frågan.

Risken finns att om vi inte startar upp arbetet lokalt kommer ett generellt förslag att tas fram av vattenmyndigheten, ett förslag som inte är anpassat till våra lokala förutsättningar! Engagemanget bör skapas nu innan arbetet skall börja. En kombination av att se över vilka problem/åtgärder som man tidigare pratat om men som inte blivit av och att gå ut till allmänheten och låta dom ta fram åtgärder utifrån problemen.

Vem skall sitta med i ledningsgruppen från resp. organisation? Det kommer troligtvis krävas att man provar sig fram. Ekonomiska avvägningar och beslut kommer att tas i ledningsgruppen så det är viktigt att personen har mandat att

medverka. Ledningsgruppen skall ha en helhetssyn på vattenfrågan- ha "helikopter perspektivet" och kunna analysera förslag från vattenmyndigheten respektive arbetsgrupperna och sedan sortera stort från smått och se vilka åtgärder som är rimliga, ekonomiskt försvarbara och vilka som är nödvändiga. Det krävs att gruppen får en bred representation och att de som ingår har intresse för frågorna och har förmåga att se till helheten.

Vattenrådets finansiering

Problem med att få finansiering till resurspersonen som kan hålla i information, utbildning och engagera. En heltidsanställd kostar ca 500 000 kronor per år och det blir en del omkostnader i resor och material. Pengar går kanske att söka via vattenmyndigheten? NOLIMP-fortsättning? EU? Iden ligger ju i fas med iden om public participation.

Övrigt

Arbetet bör förankras i KS i kommunerna. Vore lämpligt med någon form av informationsmöte där politiker och tänkta kandidater till ledningsgruppen kan få information om arbetet och en diskussion starta upp.

Tidplan

För att börja nu bör förslaget komma ut på remissrunda till kommunerna och övriga organisationer. För att det skall förankras ordentligt är det lika bra att ta till lite tid i remissomgången. Ute mellan oktober – januari. Förslaget kompletteras med bakgrund om vattendirektivet, och att alla skall delta. Krav på att ta fram förslag till representant från varje organisation lämnas med remissen. Remissen bör också innehålla en kartbilaga som redovisar avrinningsområdet med kommungränserna inritade.

Ett informationsmöte skulle vara lämpligt någon gång under november.

(Länsstyrelsen har efter vårt mötesdatum bjudit in till informationsmöte om arbetet med vattenråd eftermiddagen 8 november vilket ju passar vår planering mycket bra.)

Uppföljningsmöte ev. tillsammans med föreslagna kandidater krävs någon gång under januari – februari.

Anteckningar av

Malin Kolviken